

СТРАТЕГІЧНИЙ АЛЬЯНС ЯК ФОРМА КОНСОЛІДАЦІЇ КАПІТАЛУ НАУКОМІСТКИХ ПІДПРИЄМСТВ.

Нікітіна Т.А., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії

Національний університет харчових технологій

Актуальність наукового дослідження пов'язана з визначенням доцільної форми консолідації капіталу наукомісткого підприємства.

Основним мотивом щодо здійснення консолідації, для наукомісткого підприємства є одержання синергетичного ефекту. Найбільш доцільною формою консолідації капіталу для наукомістких підприємств є створення стратегічного альянсу (СА). Стратегічний альянс як форма інтеграції різних видів капіталу, об'єднує господарюючі суб'єкти не на основі права власності, а на основі договірних зобов'язань, що обумовлені відповідними угодами про співробітництво в різних галузях. У сфері наукомісткого виробництва, стратегічні альянси надають можливість підприємствам – учасникам одержувати конкурентні переваги за рахунок доступу до різноманітних ресурсів партнерів по консолідації. Це дозволяє зосередити зусилля на інноваціях та уникнути відставання у технологічному плані, що може виникнути при застосуванні інших, менш гнучких форм консолідації.

Основною метою наукомістких підприємств, при створенні СА, є розширення своїх технологічних та операційних можливостей. Об'єднання у СА, надає можливість за короткий час підвищити продуктивність праці, не витрачаючи власні ресурси. Отже, підприємства – учасники СА отримують можливість сконцентруватися на інноваціях, що в свою чергу, сприятиме підвищенню їх конкурентноздатності. Окрім цього, СА створюються на договірній основі, а не на основі права власності, і тому підприємства – учасники не втрачають свою стратегічну самостійність і для них пріоритетними є власні інтереси.

В залежності від мети що прагнуть досягти підприємства, СА може укладатися у різних видах.

Таблиця.

Коротка характеристика основних видів СА підприємств

[складено автором за 1, с.64-65].

Види СА	Коротка характеристика
Горизонтальні СА	Складаються між підприємствами з однаковим ступенем виробничого процесу та/або між тими, що виробляють однорідні товари та послуги.
Вертикальні СА	Складаються з постачальниками комплектуючих виробів та послуг, з підприємствами що знаходяться на різних вертикально взаємопов'язаних ланках виробничого процесу.
СА з дистриб'юторами або замовниками	Довгострокове співробітництво з дистриб'юторами або з основними споживачами продукції партнерів СА
Спорідненні диверсифіковані СА	Складаються між підприємствами що виробляють взаємодоповнюючі та взаємозамінні товари та послуги
Перспективні диверсифіковані СА	Складаються між підприємствами, що діють у первісно не пов'язаних між собою галузях, між якому потенційно може бути або вже відбувається, як правило через інновації, нівелювання кордонів

Особливістю управління СА є паритет сторін в управлінні, контролі за діяльністю підприємства та у стратегічному плануванні. Паритет в управлінні, дозволяє кожному з партнерів діставати найбільшу вигоду від спільної діяльності та сприяє розвитку ділового співробітництва.

Якщо, стратегічно передбачається співпраця на довгострокову перспективу, то така форма консолідації капіталу як СА може розглядатися у якості випробної форми, метою якої є визначення певного оптимального

співвідношення між стратегічною потребою у взаємозалежності та збереженням автономності партнерів.

Звичайно, СА як форма консолідації капіталу не є досконалою. При здійсненні стратегічного альянсу, особливо у наукомісткій галузі, виникають ризики передачі власних технологій партнеру – конкуренту та їх несанкціоноване використання. Також, до ризиків при здійсненні консолідації капіталу наукомісткими підприємствами, можна віднести наступні. По перше, політичні ризики – обумовлені міжнародним характером консолідації капіталу, і можуть виникнути як у вітчизняних так і у іноземних підприємств, з якими відбувається консолідація. По друге, ринкові ризики – обумовлені ринковою невизначеністю та можливими відмовами від спільної діяльності підприємств, що беруть участь в консолідації, та ін. По третє, організаційні ризики – обумовлені консолідацією великої кількості підприємств, що беруть участь в проекті. По четверте, виробничо-технічні ризики – обумовлені збоями в діяльності і можливими втратами при впровадженні нових технологій.

Отже, для мінімізації ризиків наукомісткого підприємства що виникають при консолідації капіталу пропонуємо: проводити заходи що до відбору підприємств – учасників консолідації, з врахуванням специфіки країни – базування даного підприємства; здійснювати детальне прогнозування необхідних витрат та інвестицій що виникнуть при проведенні консолідації; потрібен прогнозний розрахунок отриманих вигод від здійснення консолідації, в тому числі і песимістичний прогноз.

В залежності від того який економічний ефект бажано досягнути при здійсненні консолідації капіталу у формі СА, обирається певний вид стратегічного альянсу. Вибір на користь того чи іншого виду стратегічного альянсу, залежить від етапу створення інноваційного продукту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Костицький В.В. Закон перманентної концентрації капіталу: Економічна історія та українські реалії. [Текст] / В.В.Костицький. – К.: Ін-т законодавчих передбачень і правової експертизи, 2003. – 198 с.